
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ		
	Основне студије – први циклус		
	Студијски програм:	ГЕОГРАФИЈА Наставни смјер	

Назив предмета	ОСНОВИ АНТРОПОГЕОГРАФИЈЕ			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
ОГН230А	обавезни	IV	2+0	4
Наставник	Др Ирена Медар-Тања, редовни професор			

Условљеност другим предметима:	Облик условљености
Нема	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ овог предмета је усвајање основних знања о антропогеографским појавама и процесима и њиховом односу према природним и друштвеним факторима насељености у свијету. Тежиште проучавања је на разумијевању и објашњавању природних и друштвено-историјских услова и граница насељености и на антропогеографским карактеристикама Балканског полуострва. Студенти требају стећи неопходна знања о појавама и процесима који обликују човјекову интеракцију са природном средином, с посебним нагласком на узроке и посљедице људских активности у различитим дијеловима земљине површине.

Исходи учења (стечена зања):

Предмет обухвата упознавање студената о основним појмовима, предмету и развојним фазама антропогеографске науке. Студенти ће добити увид у антропогеографско истраживање Јована Цвијића, као и у психичке особине јужних Словена. Стећи ће и основна знања о екумени и њеним границама, те о поријеклу људског рода, прапостојбини и постанку човјека и његовој еволуцији и ширењу.

Садржај предмета:

- Увод** - Општи методолошки проблеми изучавања антропогеографије. Предмет, задаци и методе антропогеографије. Антропогеографски фактори природне и друштвене врсте. Однос између антропогеографских појава и њихових фактора.
- Развојне фазе антропогеографије** - Геодетерминистичка фаза. Посибилитичка фаза. Морфогенетска фаза. Функционална фаза
- Однос антропогеографије и других научних дисциплина** - Првобитна антропогеографичност географије. Везе антропогеографије са осталом географијом и сродним научним дисциплинама.
Састав и подјела антропогеографије - Општа антропогеографија: физичка антропогеографија, антропогеографија културе и социјална антропогеографија. Посебна антропогеографија.
- Антропогеографска школа Јована Цвијића** - Живот и стваралаштво Јована Цвијића. Антропогеографски проблеми у дјелима Јована Цвијића. Антропогеографске карактеристике Балканског полуострва.
- Антропогеографска истраживања у Босни и Херцеговини** - Радови Јована Цвијића о Босни и Херцеговини. Упутства за познавање села у Босни и Херцеговини. Антропогеографска истраживања сарадника Јована Цвијића у Босни и Херцеговини.
- Јован Цвијић Балканско полуострво** - Метанастазичка кретања. Узроци метанастазичких кретања. Посљедице миграција. Географски распоред балканских народа

7. **Јован Цвијић Балканско полуострво** - Положај и типови насеља. Сеоска насеља. Типови кућа
8. **Јован Цвијић Балканско полуострво** - Психичке особине јужних Словена. Етничко јединство и психички типови
9. **Јован Цвијић Балканско полуострво** - Динарски тип и његови варијетети
10. **Јован Цвијић Балканско полуострво** - Централни тип и његови варијетети
11. **Јован Цвијић Балканско полуострво** - Источно балкански тип и његови варијетети
12. **Јован Цвијић Балканско полуострво** - Панонски тип и његови варијетети
13. **Екумена или област људске насељености** - Услови и основне особине екумене. Универзалност људског кретања и степени ограничености екумене на Земљи
Границе екумене - Поларне границе хладноће и насељености. Висинске границе хладноће и насељености. Доња граница екумене. Границе сушности.
Зависност екуменских граница од природних услова и непосредних утицаја човјека - Зависност екуменских граница од инсолације, вјетрова, хидрографије и врсте тла. Зависност екуменских граница од непосредних утицаја човјека.
Анекуменске области на Земљи - Анекумена – појам и просторни оквир. Лабилне границе екумене на границама сушности и на границама хладноће. Насеобинска инверзија.
14. **Укупно становништво на Земљи и у појединим дијеловима свијета** - Развитак рода Хомо. Кретање и раст становништва свијета. Размјештај становништва у појединим дијеловима Земље – анализа.
Природа и поријекло људског рода - Биосфера и човјек. Антропозојска ера у историјском развоју Земље. Појава и значај човјека у историји развитка живота на Земљи.
15. **Прапостојбина и постанак човјека** - Улога физичкогеографске и биоегеографске средине у постанку човјека. Улога рада у постанку човјека. Јединство људског рода. Људска прапостојбина.
Еволуција и ширење човјечанства - Друштвени, економски и културни услови за ширење људског рода. Ширење човјечанства: улога копнених мостова и поморско и прекоморско ширење људског рода.

Методe наставe и савадавање градива:

Стручна знања и способности ће се обезбиједити кроз предавања и редовне консултације. Предност наставним методама даје јасно структурирана настава са наглашеним заједничким радом и комуникацијама.

Литература:

1. В. Радовановић: **Општа антропогеографија**. Универзитет у Београду, Београд, 1959..
2. Ј. Цвијић: **Балканско полуострво**. Сабрана дела - књига 2, Београд, 1991.
3. Ј. Цвијић: **Антропогеографски проблеми Балканског полуострва**. Сабрана дела, Београд, 1991.
4. З. Маријанац: **Јован Цвијић и Босна**. Педагошка академија, Бања Лука, 1992.

Облици провјере знања и оцјењивања:

Завршни испит се полаже писмено (тест), а по потреби и усмено. Присуство на настави, активност, колоквијуми положени током семестра и урађен семинарски рад услов су за приступање писменом тесту односно усменом испиту.

Похађање наставе	5	Колоквиј	30	Завршни испит	60
Активност на настави		Семинарски рад	5		

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Ирена Медар-Тањага, редовни професор